

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

ISO 9001:2015

www.ukzuz.cz

**Kontroly používání přípravků na ochranu rostlin
se zaměřením na ochranu včel**

**Ing. Andrea Blažková
5. 2. 2019, Brno**

Používání přípravků na ochranu rostlin (POR)

Kontrola požadavků na ochranu včel

➤ požadavek CC

PPH 10/5 Bylo při aplikaci přípravku na ochranu rostlin postupováno v souladu s požadavky na ochranu včel a suchozemských obratlovců?
Kontrolován jak u žadatelů, tak nežadatelů o dotace.

Kontrola dodržování požadavků na ochranu včel v souvislosti s použitím POR, a to dle rizikovosti POR nebo směsi POR, směsi POR s PP, popř. hnojivem:

- Pokyny na etiketě POR, PP + opatření dle § 51 odst. 3, 4 zákona Č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a § 3 – 5 vyhlášky č. 327/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Při prokázání porušení:

- **U žadatele o dotace** - zpráva z kontroly odeslána z ÚKZÚZ na SZIF (krácení dotací) a předání spisu s podnětem na pokutu v rámci ÚKZÚZ
- **U nežadatele o dotace** – předání spisu s podnětem na pokutu v rámci ÚKZÚZ

V roce 2018 provedeno z cca 1300 kontrol (CC, DK, NK) cca 70 % kontrol požadavku PPH 10/5. V jednom případě bylo prokázáno porušení (mimořádná CC).

Používání přípravků na ochranu rostlin (POR) Kontrola požadavků na ochranu včel

➤ požadavek NK (mimo požadavky CC)

Kontrola dodržování oznamovací povinnosti profesionálních uživatelů před aplikací POR ve venkovním prostředí, které jsou označeny jako nebezpečné nebo zvláště nebezpečné pro včely, a to vůči chovatelům včel v okruhu 5 km od hranice pozemku, jenž má být ošetřen

(§ 51 odst. 2 písm. a) v návaznosti na § 51 odst. 1 písm. a zákona č. 326/2004 Sb.)

Kontrolován jak u žadatelů, tak nežadatelů o dotace.

Vyhodnocení relevantnosti kontroly tohoto požadavku podle toho, zda byl použit POR nebo směs, která obsahovala POR nebezpečný nebo zvláště nebezpečný pro včely.

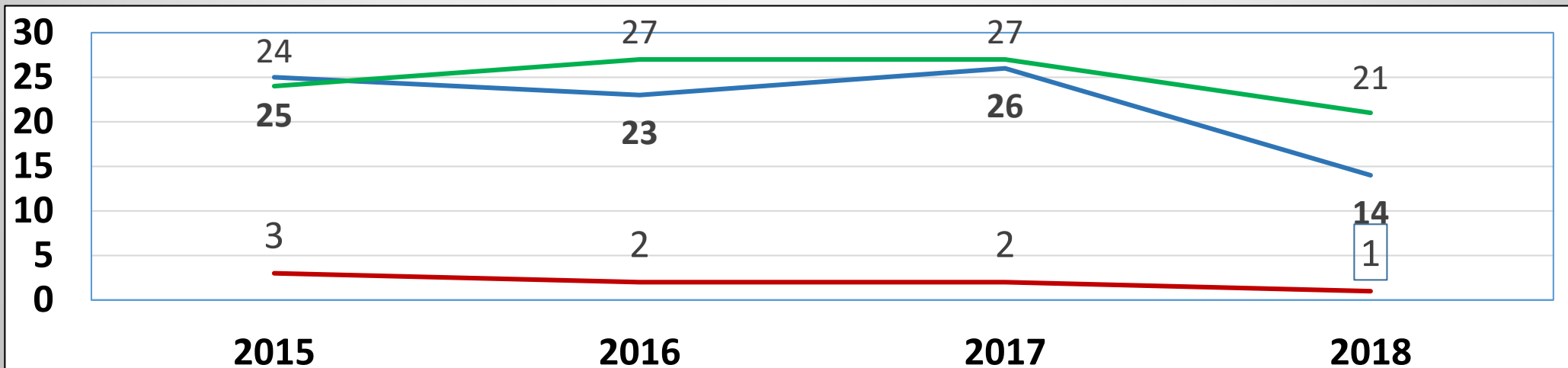
Při prokázání porušení:

- **u žadatele o dotace i nežadatele o dotace předání spisu s podnětem na pokutu v rámci ÚKZÚZ (není porušením PPH 10/5)**

Rok	Počet kontrol bez závady	Počet kontrol se závadou
2015	361	1
2016	366	1
2017	408	2
2018	446	2

Vývoj v počtu případů otrav včel řešených KVS v součinnosti s ÚKZÚZ za období 2015 - 2018

— Počet případů otrav včel obdržených ÚKZÚZ celkem

— Počet prokázaných případů nedodržení požadavků na ochranu včel z celkového počtu

— Počet kontrol ÚKZÚZ provedených v souvislosti s řešenými případy

Přehled účinných látek použitých POR u prokázaných případů porušení požadavků na ochranu včel za období 2015 – 2018

Rok	Počet případů	Zjištěné účinné látky použitých POR
2015	3	Chlorpyrifos (ZNV)
		Deltamethrin (NV) , Thiaklopid (bez označení), Prochloraz, Propikonazol
		Cypermethrin (NV) , Thiaklopid, Prochloraz, <i>Flusilazol, Tebukonazol (bez ozn.)</i>
2016	2	Deltamethrin, <i>Prochloraz, Propikonazol (bez označení)</i>
		Azoxystrobin, Prochloraz, Propikonazol, Deltamethrin (NV), Thiaklopid
2017	2	Prochloraz, Propikonazol, Pikoxyastrobin
		Cypermethrin (NV)
2018	1	Chlorpyrifos, cypemethrin (ZNV)

Kontrola 2018 se zjištěným porušením více, jak jednoho požadavku na používání POR

V rámci mimořádné kontroly CC v souvislosti s šetřením příčin otravy včel u tří včelařů (35 včelstev) bylo u fyzické podnikající osoby, která hospodaří cca na 90 ha orné půdy, zjištěno porušení

- **nedodržení oznamovací povinnosti** před aplikací přípravku **zvláště nebezpečného pro včely** – aplikace tohoto POR na pozemcích do 5 km od stanoviště včelstev nebyla dotčeným chovatelům včel vůbec **oznámena** (dle § 51 odst. 2 písm. a) zákona o RLP). Podnikající fyzická osoba měla v době použití POR osvědčení o odborné způsobilosti II. stupně.
- Kontrolou bylo prokázáno, že byl přípravek použit proti krytonoscům na dvou pozemcích s řepkou ozimou, která byla v době aplikace v plném květu. V rozhodnutí o povolení přípravku je stanoveno omezení (**SPE8: Za účelem ochrany včel a jiných opylovačů aplikujte přípravek nejpozději 3 dny před kvetením, v době mimo letovou aktivitu včel.**
- **Použitím přípravku v rozporu s pokyny k ochraně včel** došlo k porušení požadavků na jejich ochranu, a tím také k porušení **požadavku PPH 10/5**. Použití POR bylo prokázáno také analýzou odebraných vzorků včel a rostlin kvetoucí řepky.

Kontroly dodržování povinností při nakládání s POR

Ověření dodržování povinností profesionálních uživatelů při používání POR:

a) Kontrolou záznamů o použitých POR, dokladů o nákupu POR, skladové evidence.

b) Kontrolou při aplikaci POR
(cca 10 % z celkového počtu kontrol)

c) Kombinace a) + b)

Kontroly dodržování povinností při nakládání s POR

- Kontroly při aplikaci POR

- **bez odběru vzorků** - prováděny před schválením národního akčního plánu i v souvislosti s opatřeními Národního akčního plánu k bezpečnému používání pesticidů v ČR (**NAP**) schváleného vládou ČR (bez ohlášení)
- **s odběrem vzorků** - postřikové kapaliny + rostlin, PK + půdy (preemergentní aplikace POR) – prováděny od roku 2017 v návaznosti na opatření NAP,
 - na pozemcích v OPVZ (PHO), pozemcích sousedících s útvary povrchové vody (ochranné vzdálenosti od vody) - na základě vyhodnocení výsledků kontrol v souvislosti s opakovanými nadlimitními výskyty reziduí POR ve zdrojích pitné vody
 - **v době květu řepky ozimé** – kontrola dodržení požadavků na ochranu včel
 - na ostatních pozemcích – náhodně při aplikaci POR (např. sousedící s obcemi – s oblastmi využívanými širokou veřejností – riziko úletu POR)

Ze strany orgánů EU je požadavek na dozorové orgány jednotlivých členských států na to, aby byly do plánu kontrol zařazeny také kontroly při aplikaci POR včetně odběrů vzorků, což bylo zajištěno a ÚKZÚZ bude v kontrolách při aplikaci POR pokračovat i v budoucnu.

Přehled kontrol při aplikaci POR v řepce ozimé

Rok	Počet kontrol při aplikaci v řepce ozimé s odběrem vzorku rostlin	Počet kontrol při aplikaci v řepce ozimé bez odběru vzorku rostlin
2018	15*	48

*v jednom případě kontroly při aplikaci POR s odběrem vzorku řepky (NK) nebylo zjištěno porušení PPH 10/5, ale PPH 10/2 (použití POR, který není do řepky ozimé povolen).

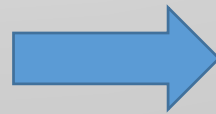

Co přinesla novela zákona o rostlinolékařské péči od roku 2018?

Oznamovací povinnost vůči včelařům před aplikací POR nebezpečných a zvláště nebezpečných pro včely

- Zrušena oznamovací povinnost včelařů hlásit stanoviště včelstev na OÚ
- **Nově získávají profesionální uživatelé POR informace z IS LPIS**, kde však nejsou k dispozici u všech včelařů e-mailové adresy, někteří pouze adresu nebo telefonní číslo
- **Absence náležitostí oznámení**, novelou § 51 a prováděcí vyhlášky došlo k odstranění
- **Nejasný výklad pro profesionální uživatele**, co mají dle § 51 odst. 1 písm. a) zákona hlásit
- **ÚKZÚZ řešil velké množství dotazů** na toto téma a za účelem informování veřejnosti připravil **tiskovou zprávu ke změnám § 51**, která byla po odsouhlasení právním oddělením zveřejněna na webu ÚKZÚZ

http://eagri.cz/public/web/ukzuz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/ukzuz-2012-2014/x2018_novela-rostlinolekarskeho-zakona-vcely.html

Novela rostlinolékařského zákona přináší změny v oblasti ochrany včel v souvislosti s aplikací přípravků na ochranu rostlin

3.5.2018

Tisková zpráva – Profesionálním uživatelům, chovatelům včel a obecním úřadům přináší novela rostlinolékařského zákona změny v souvislosti s použitím přípravků na ochranu rostlin (dále také „přípravky“ nebo „POR“).

Novelou ustanovení § 51 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění účinném od 1. 12. 2017 (dále jen „zákon o RLP“) a vyhlášky č. 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění účinném od 26. 12. 2017 (dále jen „vyhláška“), **došlo ke změně v oznamovací povinnosti před aplikací přípravků nebezpečných a zvláště nebezpečných pro včely.**

Přehled změn, které se týkají chovatelů včel, profesionálních uživatelů a obecních úřadů je následující:

- **Pro včelaře** byla zrušena oznamovací povinnost hlásit na obecní úřady do konce února údaje k umístění trvalých a přechodných stanovišť včelstev.
- **Obecním úřadům** byla zrušena povinnost poskytovat tyto údaje profesionálním uživatelům přípravků a přijímat od nich oznámení o plánované aplikaci přípravků nebezpečných a zvláště nebezpečných pro včely.
- Na základě nového znění ustanovení § 51 odst. 2 písm. a) zákona o RLP **došlo pro profesionální uživatele ke změně z hlediska způsobu získávání informací o umístění stanovišť včelstev. Nově mají profesionální uživatelé přípravků povinnost zjistit si informace k umístění stanovišť včelstev v dosahu 5 km od hranice**

Přehled spotřeby účinných látek POR za období 2009 - 2017 a podíl spotřeby glyfosátu

Rok	Spotřeba ÚL v POR v ČR (v kg)	Z toho spotřeba ÚL Glyfosát	% spotřeby ÚL Glyfosát z celkové spotřeby
2009	4 884 722	845 689	17,3
2010	5 139 343	885 928	17,2
2011	5 583 460	962 612	17,2
2012	5 701 647	1 081 323	19,0
2013	5 510 952	935 469	17,0
2014	5 007 627	858 511	17,1
2015	4 843 113	697 689	14,4
2016	4 811 756	772 331	16,1
2017	4 699 898	750 531	16,0

Zdroj: ÚKZÚZ (po dopočtu ČSÚ)

Registr POR - přehled POR s účinnou látkou glyfosát (použití POR k desikaci dle povolení)

Kritéria vyhledávání:

- **Účinná látka:** glyfosát
- **Dovozy souběžných přípravků:** Pouze registrované POR

Počet nalezených záznamů: **110**
[Nové hledání](#) [\[Zrušit filtry\]](#) [\[Export do excelu\]](#)

Obchodní název ↓	Evid. č. ↓	Držitel povolení ↕	BF ↕	Název účinné látky ↕	Konec platnosti rozhodnutí ↕	Ukončení uvádění na trh ↕	Ukončení používání ↕	Aktuální stav rozhodnutí ↕	Pozn.
Agroklasik Green	5428-0	AGROFERT, a.s.	H	Glyfosát (Glyphosate)	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	Platné rozhodnutí	7
Agroklasik 360 TF	5524-0	AGROFERT, a.s.	H	Glyfosát (Glyphosate)	4.1.2019	4.7.2019	4.7.2020	Do spotřebování zásob	
Agroklasik 360 TF	5524-0	AGROFERT, a.s.	H	Glyfosát (Glyphosate)	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	Platné rozhodnutí	
Barbarian Super 360	5376-1	Barclay Chemicals (R&D) Ltd.	H	Glyfosát (Glyphosate)	3.2.2018	3.8.2018	3.8.2019	Do spotřebování zásob	1 6 7
Barbarian Super 360	5376-1	Barclay Chemicals (R&D) Ltd.	H	Glyfosát (Glyphosate)	27.12.2018	27.6.2019	27.6.2020	Do spotřebování zásob	1 6 7
Barbarian Super 360	5376-1	Barclay Chemicals (R&D) Ltd.	H	Glyfosát (Glyphosate)	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	Platné rozhodnutí	7
Barclay Gallup Hi-Aktiv	4620-2	Barclay Chemicals (R&D) Ltd.	H	Glyfosát (Glyphosate)	27.12.2018	27.6.2019	27.6.2020	Do spotřebování zásob	1

K desikaci lze

K desikaci nelze

Použití některých POR s glyfosátem k desikaci, usnadnění mechanizované sklizně (pro rok 2019)

Agroklasik 360 TF (5524-0) [Nové hledání] [Zpět na seznam]

Základní údaje Označení **Použití** Dodatečné informace Souběžný obchod

Pozor! Další podrobnosti k použití naleznete na záložce [Dodatečné informace](#).

OL ↓	LA ⇅	Moření ⇅	Plodina ⇅	Škodlivý činitel ⇅	Dávkování
			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
AT	Ne	Ne	pšenice, ječmen, oves, řepka olejka, len, hořčice, hrách, bob, cukrovka, tuřín, vodnice, cibule, pór (*)	plevele jednoleté, výdrol obilnin	1,5 l/ha ; 80-125 l vody/ha
AT	Ne	Ne	různé plodiny (*)	zrušení porostu, plevle	1,5-5 l/ha ; 150-250 l vody/ha
AT	Ne	Ne	nezemědělská půda (*)	plevele	4-6 l/ha ; 80-250 l vody/ha
AT	Ne	Ne	půda dočasně neobdělávaná (*)	plevele	1,5-6 l/ha ; 150-250 l vody/ha
AT	Ne	Ne	jádroviny, peckoviny (*)	plevele	5 l/ha ; 200-400 l vody/ha
AT	Ne	Ne	půda sousedící s vodními plochami (*)	plevele	4-6 l/ha ; 80-250 l vody/ha
14, 8, 7	Ne	Ne	řepka olejka, hořčice, len, bob, hrách (*)	plevele, desikace	3-4 l/ha ; 200-250 l vody/ha
AT	Ne	Ne	orná půda, strniště (*)	plevele	1,5-5 l/ha ; 80-250 l vody/ha
AT	Ne	Ne	louky a pastviny (*)	obnova TTP	3-6 l/ha ; 200-250 l vody/ha
AT	Ne	Ne	chřest (*)	plevele	1,5-5 l/ha ; 80-250 l vody/ha
7	Ne	Ne	pšenice, ječmen, oves (*)	plevele, desikace	2-4 l/ha ; 80-250 l vody/ha
7	Ne	Ne	pšenice, ječmen (*)	desikace	1-1,5 l/ha ; 80-150 l vody/ha

Pozor! Další podrobnosti k použití naleznete na záložce [Dodatečné informace](#).

(*) Plodina má definovanou ochrannou pásmo ve strukturované podobě u minimálně jednoho hodnotěného údaje

Odkladná lhůta pro prodej a spotřebování, popř. likvidaci zásob – čl. 46 nařízení EU č. 1107/2009 – pokud se důvody netýkají ochrany zdraví lidí, zvířat a ŽP

Článek 44

Odejmutí nebo změna povolení

1. Členské státy mohou povolení kdykoli přezkoumat, pokud se objevují známky toho, že přestaly být plněny požadavky uvedené v článku 29.

Členský stát přezkoumá povolení, pokud dojde k závěru, že by mohlo být ohroženo dosažení cílů stanovených v čl. 4 odst. 1 písm. a) bodě iv) a písm. b) bodě i) a čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice 2000/60/ES.

2. Pokud členský stát hodlá odejmout či změnit povolení, informuje o tom držitele povolení a umožní mu, aby podal připomínky nebo další informace.

3. Členský stát odejme či případně změní povolení, pokud:

3. Případně se použije článek 46.

Článek 46

Odkladná lhůta

Pokud členský stát odejme či změní povolení nebo je neobnoví, může udělit odkladnou lhůtu pro účely odstranění, skladování, uvádění na trh či využití stávajících zásob.

Pokud se důvody pro odejmutí, změnu či neobnovení povolení netýkají ochrany zdraví lidí a zvířat nebo životního prostředí, je odkladná lhůta omezena a nepřesahuje šest měsíců pro prodej a distribuci, a navíc nejvýše jeden rok pro odstranění, skladování a využití, stávajících zásob dotyčného přípravku na ochranu rostlin.

Přehled spotřeby 10 účinných látek POR, PP za období 2015 - 2017 v řepce ozimé

Pořadí	Popis biologické funkce ÚL	Jméno účinné látky	Spotřeba za rok 2015 (v kg)	Popis biologické funkce ÚL	Jméno účinné látky	Spotřeba za rok 2016 (v kg)	Popis biologické funkce ÚL	Jméno účinné látky	Spotřeba za rok 2017 (v kg)
1	HERBICID	GLYFOSÁT	174 736,21	HERBICID	GLYFOSÁT	186 362,90	HERBICID	GLYFOSÁT	176 768,14
2	HERBICID	METAZACHLOR	122 401,31	HERBICID	METAZACHLOR	132 798,22	HERBICID	METAZACHLOR	129 342,70
3	INSEKTICID	CHLORPYRIFOS	88 265,68	INSEKTICID	CHLORPYRIFOS	93 623,21	INSEKTICID	CHLORPYRIFOS	75 326,83
4	FUNGICID	TEBUKONAZOL	59 255,30	HERBICID	PETHOXAMID	67 081,12	HERBICID	PETHOXAMID	73 715,59
5	ANTITRANSPIRANT (adjuvant)	PINOLEN	53 107,74	FUNGICID	TEBUKONAZOL	53 284,63	FUNGICID	TEBUKONAZOL	58 133,41
6	HERBICID	PETHOXAMID	47 608,62	ANTITRANSPIRANT	PINOLEN	44 512,32	ANTITRANSPIRANT	PINOLEN	35 791,85
7	HERBICID	DIMETHACHLOR	27 536,87	HERBICID	CHINMERAK	23 449,34	HERBICID	NAPROPAMID	23 802,72
8	HERBICID	DIMETHENAMID-P	23 547,79	HERBICID	DIMETHACHLOR	23 367,89	HERBICID	CHINMERAK	21 588,50
9	FUNGICID	PROCHLORAZ	22 589,01	HERBICID	NAPROPAMID	20 972,87	FUNGICID	THIOFANÁT-METHYL	21 185,07
10	HERBICID	CHINMERAK	22 238,85	FUNGICID	PROCHLORAZ	20 169,26	REGULÁTOR RŮSTU A VÝVOJE	MEPIKVÁT CHLORID	20 619,75

Zdroj: ÚKZÚZ (bez dopočtu ČSÚ)

**Děkuji Vám
za pozornost**

Jméno: Ing. Andrea Blažková

E-mail: andrea.blazkova@ukzuz.cz

Útvar: Odbor rostlinolékařské inspekce

Adresa pracoviště: Zemědělská 1a, 613 00 Brno